

додатків, якісне програмне обслуговування може бути значним викликом для фінансової безпеки готельно-ресторанного бізнесу. Окремо треба підкреслити переваги цифровізації діяльності закладів сфери послуг щодо раціоналізації технологічних операцій, оптимізації витрат та, як наслідок, збільшення прибутків.

Список використаних джерел:

1. Готельний та ресторанный бізнес: технології та інновації : монографія / під ред. І. Петрова. Київ: Видавництво Університету «Україна», 2020. 200 с.
2. Данилов Ю., Горбунов О., Шаповал В. та ін. Менеджмент готельно-ресторанної галузі : підручник. Київ: Альфа-Книга, 2018. 352 с.
3. Яцкова О. Використання цифрових технологій у готельному бізнесі України. *Економіка та держава*. 2019. № 7. С. 58-63.
4. Павленко О.М. Технологічні інновації в ресторанному бізнесі України: вплив на обслуговування та ефективність. *Науковий вісник НУХТ*. 2021. Т. 24, № 2. С. 58-67.

Пурсакова І. Д.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

РИНОК ПРАЦІ ІТ-ГАЛУЗІ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ

Гнучкість, мобільність та адаптування до віддаленої праці допомогла ІТ-галузі краще за інших перенести пандемію COVID-19. Після початку повномасштабного вторгнення сподівання на цей сектор були позитивними, й це справді спочатку було так. Згідно опитувань керівників більшості українських ІТ-компаній у 2022 році 78% вважали стан сектору цілком здоровим, а вже у 2023 році цей показник зменшився, і 43% вважали нездорову тенденцію розвитку [1]. Ринок стиснувся вже на початку 2023 року. Кількість вакансій почала знижуватись, а попит на шукаючих роботу ІТ-спеціалістів – збільшуватись (рис. 1).

Причина такої динаміки криється у змінах на ринку освіти в Україні щодо підготовки спеціалістів ІТ-галузі для праці, а точніше збільшення просування неформальної освіти ІТ для отримання певних навичок у цій сфері. Формальна освіта, котра надається у вищих навчальних закладах країни-низька, у порівнянні з європейськими країнами. Це обумовлюється погіршенням соціально-економічного стану здобувача освіти, пасивністю у відстоюванні прав на більш якісне

навчання та низькою мотивацією викладачів закладу до підвищення власних компетенцій [2]. Варто додати, вища освіта порівняно з неформальною має більш довгий термін підготовки кваліфікованих кадрів, через що вибір більшості припадає саме на останню.

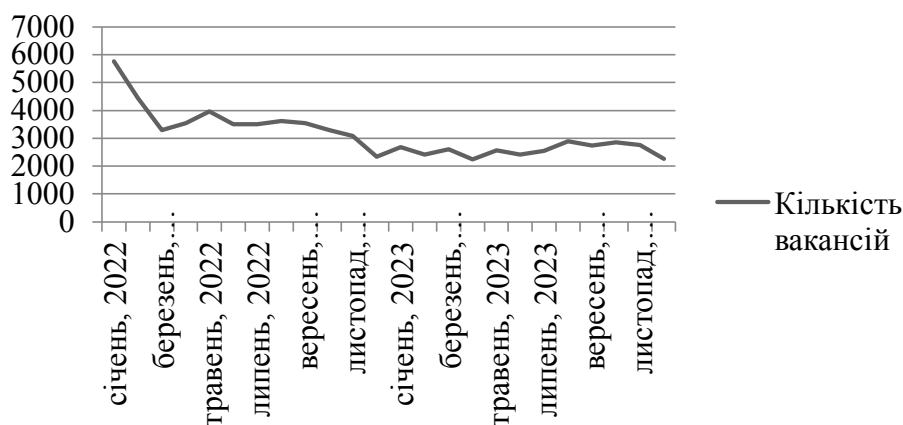

Рис.1. Динаміка кількості віддалених вакансій в ІТ – галузі за 2022-2023 рр.

Неформальна освіта представлена у вигляді приватних постачальників надання освіти ІТ-сектору. Як і традиційна, вона також має свій недолік: освітній процес не посиляється на коливання змін на ринку праці. В парі із спрощеним масштабуванням діяльності, просуванням якості освіти і кінцевим результатом, освітній процес дозволяє забезпечити великий попит на неформальну освіту й підготувати більшу кількість фахівців за потреб ринку. Через існуючий зв'язок між попитом і пропозицією на ринку праці, відбувається зменшення очікуваної оплати праці шукаючих роботу, що призводить до зниження самої оплати праці працівників [3]. Це негативно впливає на економіку країни, тому що через зменшення зарплати шукаючих роботу, компанії не можуть набирати більшу кількість робітників, бо обсяги їх роботи скорочуються [4]. Раніше держава долучалася до процесу неформальної освіти, але ініціатива освітнього проекту «IT Generation» несла сумнівні результати [5]. У 2023 році із 2200 студентів, 323 не завершили навчання і знайшли роботу тільки 147 випускників. Однак ініціатива несла і позитивний вплив з якогось боку, але не стільки на ринок праці, як на ринок освіти для підготовки спеціалістів: країна визнала гравців цього ринку, якість послуг чийх було задовільнено рівнем вимог держави. Отже, ринок отримав

виклик, за яким можливо виокремлювати випускників ринку освіти, ринку праці та постачальників освітніх послуг відповідно. Однак, такої ініціативи недостатньо, щоб вирішально вплинути вцілому на весь ринок, тому сформовані можливі рекомендації для покращення вже створеного принципу надання неформальної освіти ІТ-галузі з державою.

Останнє є більш значущим і може мати різноманітні вимоги до співпраці, наприклад, може бути вимога резервування робочих місць для найкращих випускників. Фінішною метою ініціативи повинна бути не просто надання освіти випускникам, а працевлаштування і створення кращих умов для співпраці між стейкхолдерами. Реалізація подібних освітніх ініціатив з врахуванням наведених рекомендацій і залученням держави повинна допомогти неформальній освіті стати більш впливовішою і мати більш позитивний вплив на ринку праці у ІТ-галузі.

Список використаних джерел:

1. Зануда А. Занепад чи тимчасова криза: що відбувається в українській ІТ. BBS NEWS Україна. 2024. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cndn8z34lkrp.amp>.
2. Дибач І.І. Інституціональне середовище закладів вищої освіти: теоретичний аспект. *Actual scientific research: Collection of scientific articles*, Italy, 2018. С. 66-70.
3. Фещенко Ю. Зарплати впали на \$100-500. Що відбувається на ІТ-ринку праці у 2024 році – аналітика Djinni/ Юлія Фещенко. 2024. URL: <https://mc.today/uk/zarplati-vpalina-100-500-shho-vidbuvayetsya-na-it-rinku-pratsi-u-2024-rotsi-analitika-djinni/>.
4. Сабадишина Ю. Річний обсяг ІТ-експорту України вперше знизився. Це плато чи погіршення ситуації? 2024. URL: <https://dou.ua/lenta/articles/it-export-2023/>.
5. Яковенко В.С., Гаркуша В.В. Тенденції розвитку ринку генерації сонячної енергії України. *Бізнес Інформ*. 2021. № 4. С. 114-119.
6. Яковенко В.С. Концепція моделювання оперативного управління логістичними процесами розподільчих систем. *Бізнес-Інформ*. 2012. № 11. С. 275-279.
7. Колосов А.М., Кучеренко С.К., Яковенко В.С. Позиціонування автомобільних брендів на авторинку України в очікуванні його післявоєнного відновлення. *Бізнес Інформ*. 2023. № 3. С. 226-235. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-3-226-235>.